

petrol-iş

29.DÖNEM
1. OLAĞAN GENİŞLETİLMİŞ
BAŞKANLAR KURULU

ÇALIŞMA

HESAP

SERVİS

RAPORU

13-14 ŞUBAT 2020 / BALIKESİR

2019 yılı dünyada yeni bir küresel durgunluk beklentisinin ağırlık kazandığı bir yıl olurken, ekonomik yavaşlamaya karşı tüm dünyada gündeme getirilmek istenen neo-liberal uygulamalara karşı emekçilerin tepkileri had safhaya çıktı. Emekçiler, sermaye yanlısı kemer sıkma programlarına, acı reçetelere “hayır” dedi. Liberal reformlar nedeniyle yoksulluk ve eşitsizliklere karşı, Fransa’dan Ekvador’a, Şili’den Hindistan’a büyük bir eylem dalgası kabardı.

Bu tepkilerin haklı ve meşru olduğu, ILO ve diğer kuruluşların yayınladığı raporlarda açıkça görülüyor. Son yayımlanan raporlara göre işsizlik hâlâ yerkürenin en büyük sorunu olmaya devam ediyor. Çalışacak işi olanların büyük bölümü ise düşük gelirleri nedeniyle açlık ve yoksulluk sınırının altında bulunuyor. Eşitsizlik ise sermaye sözcülerinin dahi itiraf ettiği üzere kapitalizm açısından bile sürdürülebilir değil. Dünyanın en zengin %1’lik nüfusunun sahip olduğu servet, dünyada 6,9 milyon kişinin servetine denk. Bu tabloyu tersine çevirebilecek olanların, eşitsizliklerden nemalanmayanlar yani emekçiler olduğu, 2020’nin ilk günlerinde dünyanın birçok ülkesinde devam eden protesto eylemlerinde bir kez daha ortaya çıktı.

GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

IMF (Uluslararası Para Fonu), Ocak ayı içerisinde yayınladığı Dünya Ekonomik Görünümü raporunda önümüzdeki üç yıla ilişkin küresel ekonomik büyümeye ilişkin tahmin ve projeksiyonlarını aşağıya doğru revize etti. Uluslararası sermaye örgütü olan IMF’nin Ekim ayında yayınladığı bir önceki tahminleri daha iyimserdi. Sermaye örgü-

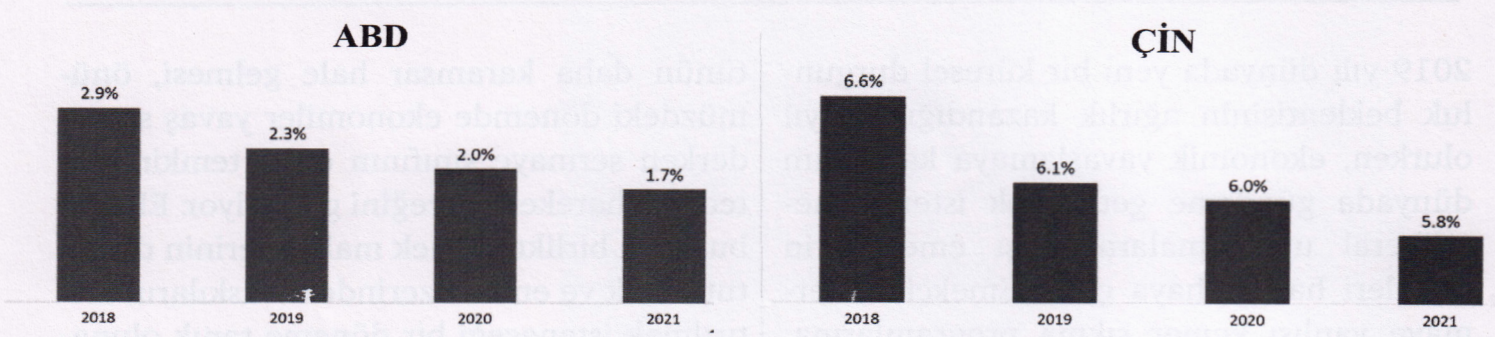
tünün daha karamsar hale gelmesi, önümüzdeki dönemde ekonomiler yavaş seyrederken sermaye sınıfının daha temkinli ve tedbirli hareket edeceğini gösteriyor. Elbette bununla birlikte, emek maliyetlerinin düşük tutulmak ve emek üzerindeki baskıların artırılmak isteneceği bir döneme tanık olunacak.

IMF, 2019 yılında dünya ekonomisinin %2,9 oranında büyüyeceğini tahmin ediyor. 2020 yılında %3,3 ve 2021 yılında %3,4 oranında büyüme projekte eden IMF, bu tahminlerinden 2020 ve 2021 için olanları 0,1 puan, 2021 için olanı ise 0,2 puan aşağıya çekti. IMF, dünyada genişleyici mali ve para politikalarının pozitif etkisi, küresel üretimde ve ticarete kısmi canlanma gibi etkiler tespit etse de, negatif risklerin biraz daha ağır basacağını düşünüyor. Ekonomik toparlanmada belirsizlikler olduğu saptanıyor.

Sermayenin uluslararası örgütü IMF’ye göre önümüzdeki dönemde ekonomiyi olumsuz etkileyecek gelişmeler şunlar olacak: 1- Dünyada jeopolitik risklerin artması, 2- ABD-İran arası gerilim, 3- Dünyada toplumsal huzursuzlukların yoğunlaşması, 4- ABD’nin ticaret partnerleri ile ilişkilerinin kötüleşmesi ve ülkeler arası ekonomik anlaşmazlıkların artması.

Görüldüğü gibi IMF’yi, sermaye sınıfı adına daha karamsar yapan gelişmelerin arasında, toplumsal huzursuzlukların artması yer alıyor. Yani emekçilerin hakları için mücadele etmesi, yoksul halkların yeni hak kayıplarını önlemek için hükümetlerine tepki göstermesi bir risk olarak değerlendiriliyor. IMF burada, sınıfsal bir risk tespiti yaparak özellikle

Büyüme Oranları Tahmin ve Projeksiyonları

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, Ocak 2020

Latin Amerika, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da halkın hükümetlere olan güvenindeki erozyonun doğuracağı risklere işaret ediyor.

IMF'nin dünya ekonomisinin iki lokomotif ülkesi için yaptığı projeksiyonlar, küresel çapta güçlü bir toparlanmanın kısa vadede mümkün görünmediğini ortaya koyuyor. ABD'nin 2018 yılında %2,9 olan büyüme oranının, 2021'e kadar düzenli bir düşüşle %1,7'ye gerilemesi bekleniyor. Diğer yandan Çin'in %6,6 olarak gerçekleşen büyüme oranının izleyen üç yılda azalarak 2021'de %5,8 olması öngörülüyor.

Bu iki ülke dışında, özellikle ülkemizin de büyük bir ticaret partneri olan Avro Bölgesi'nde de 2018 yılında %1,9 olan büyüme oranına göre 2021'de 0,5 puan düşük %1,4'lük bir büyüme bekleniyor.

IMF gibi Dünya Bankası da, küresel büyüme tahminlerini düşürdü. Dünya Bankası, Ocak ayında yayımladığı raporda, küresel ekonomide büyüme oranı tahminlerini 2019 yılı için %2,6'dan %2,4'e, 2020 yılı için %2,7'den %2,5'e, 2021 için ise %2,8'den %2,6'ya çekti. Dünya Bankası'nın da IMF ile benzer risk tespitleri ile büyüme tahminlerini düşürdüğü görülüyor. Fakat, Dünya Ban-

kası'nın aynı raporunda, Türkiye için 2019 ilişkin daha iyimser tahmin yapması dikkat çekiyor. Buna göre, 2019 yılında Türkiye ekonomisi için, daha önce %1 olarak tahmin edilen daralma revize edilerek, ekonominin 0 (sıfır) büyüme yaşayacağı belirtiliyor. Türkiye'nin büyüme oranı tahmini Dünya Bankası tarafından, 2020'de %3, 2021 yılında ise %4 seviyesinde sabit tutuldu.

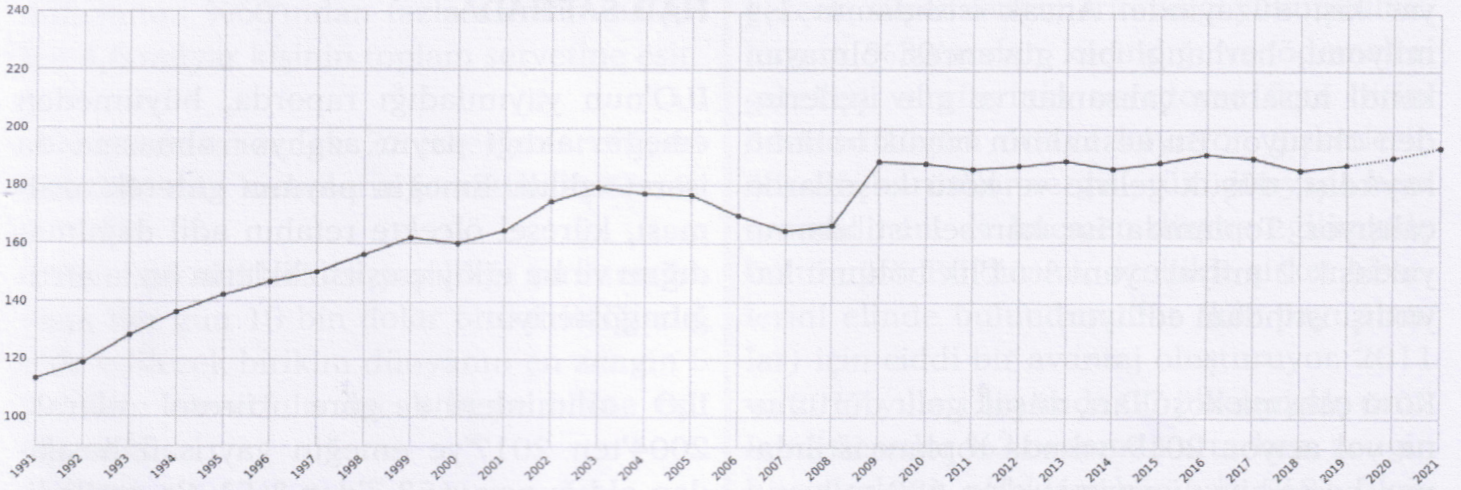
Sermaye örgütlerinin tahmin ve tespitleri bu şekilde iken, ekonominin istihdam ve bölüşüm ayağında da tablo iç açıcı değil. İşsizlik yüksek seviyesini koruyor, eşitsizlik her geçen gün artıyor.

ILO'NUN KÜRESEL EKONOMİDEN UMUDU YOK

ILO tarafından Ocak ayında yayımlanan Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm – Eğilimler 2020 raporu, dünya ekonomisinin istihdam yaratma kapasitesinin giderek azaldığını tespit ediyor. Nüfusun işgücü haline gelerek istihdam piyasasına girmesinin koşullarının giderek zorlaştığı görülüyor.

Rapora göre, dünyada işsizlerin sayısı 188 milyon düzeyinde bulunuyor. Küresel işsizlik oranı ise %5,4 düzeyinde sabitlenmiş bu-

Dünyada İşsizlerin Sayısı (Milyon kişi)

Kaynak: ILO, WESO 2020

lunuyor. Krizin arkasından 2009 yılından bu yana küresel ekonominin kısmi toparlanma göstermesine karşın işsizlik oranında ciddi bir gerileme yaşanmıyor. Gelecek iki yılda da işsizlik oranının bu düzeyde sabit kalması ve işsiz sayısının 190 milyonu aşması bekleniyor.

İstihdam artışının düşük kalmasında özellikle üretim sektörlerinde olmak üzere küresel ekonomik aktivitenin zayıf seyri etkili oluyor.

Öte yandan, işsizlik göstergelerinin perdelediği bazı gerçekler var. Dünyada şu anda işsiz olarak sayılmayan ve istihdamın içerisinde yer alan 165 milyon kişi, ücreti karşılığında daha fazla çalışabileceğini belirtiyor. Zamana bağlı eksik istihdam edilen bu kişiler, tam zamanlı ve güvenceli bir iş arayışı içerisinde. Ayrıca 120 milyon kişi ise halen iş aramadığı için işsiz olarak nitelenmiyor. Bir kısmı iş aramaktan ümidini kaybetmiş olan bu kişilerle birlikte (işsizler+eksik istihdam+iş aramayanlar) dünyada toplam 470 milyon kişiden ekonomide yeteri kadar yararlanılamıyor. Yine bu nüfus, iş bulamadığı, tam kapasiteyle çalışamadıkları ve işgücünün dışında kaldığı için yaşamak için yeterli gelire sahip bulunmuyor.

Geçtiğimiz on yıla bakıldığında ise ülke gruplarına göre istihdam ve işsizlik göstergelerinin farklı niteliklere sahip olduğu görülüyor. Dünyada işsizlik oranı, ekonomik toparlanmaya rağmen sabit kalırken, orta gelirli ülkelerde işsizlik yüksek seviyelerde seyrediyor. Buna karşılık, yüksek gelirli ülkelerde emek verimliliğinin arttığı, ekonomide dijital dönüşüm ve yeni sektörlerin yükselişi ile yeni istihdam kaynakları oluştuğu anlaşılıyor. Ancak yeni istihdamın özellikle hizmet sektörünün çeşitli alanlarında ve düşük katmadegerli olduğu görülüyor.

İşin bir diğer boyutunu ise küresel ölçekte yoksulluğun giderek derinleşmesi oluşturuyor. Üstelik yoksulluğun pençesinde hayatta kalmaya çalışan nüfus, sadece işsizlerden ibaret değil. Çalışan yani bir işi olanlar da alınterinin karşılığını alamıyor ve gelirleri yetersiz kalıyor.

Dünya Bankası verilerine göre, dünya nüfusunun yarısından fazlası, günlük 5,50 dolar ve altında bir gelirle yaşamaya çalışıyor. 735 milyon kişi ise aşırı yoksulluğun pençesinde bulunuyor ve günlük 1,90 doların altında bir gelirle yaşamak durumunda kalıyor.

ILO'nun son yayımladığı verilere göre ise

dünyada istihdam edilenlerin sayısı 3,3 milyar kişi düzeyinde. Ancak istihdamın 1,4 milyonu, herhangi bir güvencesi olmayan kendi hesabına çalışanlar ve aile işçilerinden oluşuyor. Bu kesimlerin büyük bölümü kayıtdışı, düşük gelirle ve kötü koşullarda çalışıyor. Toplamda ise küresel istihdamın yaklaşık 2 milyarı yani %61'lik bölümü kayıtdışı istihdam ediliyor.

Kötü çalışma koşulları, düşük gelir durumuna yol açıyor. 2019 yılında toplam istihdamın beşte biri düzeyinde olan 630 milyonu aşkın işçi, kendilerini ve ailelerini aşırı yoksulluktan kurtaracak bir gelire sahip bulunmuyor. Aşırı yoksulluk, (satın alma gücü paritesine göre düzeltilmiş) günlük 3,20 dolardan daha az kazanma durumunu ifade ediyor.

Küresel istihdamda öne çıkan bir diğer sorun, kadınlar ve gençler açısından tablonun daha iç karartıcı olması. Kadınlar, erkeklere göre istihdama daha düşük oranla katılabiliyorlar. 2019 yılında kadınların dünyada işgücüne katılım oranı, %47 ile erkeklere göre 27 puan daha düşük seviyede gerçekleşti. Bu eşitsizlik, bölgelere göre daha yüksek seviyelere çıkıyor. Örneğin Kuzey Afrika bölgesinde kadınların işgücüne katılım oranının %20, Arap ülkelerinde ise %12 dolayında olduğu görülüyor.

Gençlerin (15-24 yaş) 267 milyonu, ne istihdam içerisinde ne de eğitimini sürdürüyor. Dünyada o yaştaki nüfusun %22'sini oluşturan 267 milyon genç, atıl nüfus haline gelirken; bu gençlerin gelecekte hiçbir beklentisi kalmamış durumda. Öte yandan çalışma imkanı bulan gençler de, çoğunlukla kötü koşullarda ve güvencesiz işlerde çalışıyor. Örneğin Afrika'da istihdamdaki gençlerin %95'i kayıtdışı işlerde çalışıyor.

REFAH ADİL DAĞILMIYOR, EŞİTSİZLİK HAD SAFHADA

ILO'nun yayımladığı raporda, büyümeden emeğin aldığı payın azalıyor olmasına da işaret edildi. Emeğin payının giderek azalması, küresel ölçekte refahın adil dağıldığını ve bu etkiyle eşitsizliklerin hızla arttığını gösteriyor.

ILO tahminlerine göre küresel olarak, 2004'ten 2017'ye emeğin gayrisafi hasıladan aldığı pay %53,7'den %51,4'e geriledi. Bazı bölgelere göre bu gerileme; Amerika'da (Kuzey-Latin) 1,6 puan, Avrupa ve Orta Asya'da 2 puanın üzerinde yaşandı. ABD'de gerileme, 2004-2016 döneminde 3 puanın üzerinde gerçekleşti. Brezilya'da emeğin payı artarken, Kanada'da sabit kaldı. Almanya, Birleşik Krallık (İngiltere), İtalya ve İspanya'da ise söz konusu dönemde emeğin payı azaldı.

Bir başka eşitsizlik göstergesi ise servet dağılımındaki büyük çarpıklığa dayanıyor. İngiltere merkezli eşitsizlik ve yoksulluğun azaltılmasına karşı faaliyet gösteren yardım kuruluşu OXFAM, her yıl olduğu gibi bu yıl da Davos'ta yapılan ve sermaye sınıfı temsilcilerinin toplandığı Dünya Ekonomik Forumu öncesinde dünyada gelir ve servet dağılımına ilişkin bazı veriler yayımladı. Bu veriler, dünyada eşitsizliklerin giderek arttığını ve dünyanın emekçiler açısından yaşanmaz bir hal aldığını ortaya koyuyor. OXFAM tarafından hazırlanan ve cinsiyet eşitsizliğine de odaklanan Ocak 2020 tarihli rapordan öne çıkan bazı saptamalar şöyle:

- Dünyanın en zengin %1'lik nüfusunun serveti, dünyada 6,9 milyar kişinin toplam servetinin iki katından fazla.

- Dünyada sayıları 2.153'e ulaşan dolar mil-

yarderlerinin sahip olduğu servet, dünya nüfusunun %60'ından fazlası anlamına gelen 4,6 milyar kişinin toplam servetine eşit.

- Dünyanın en zengin 22 erkeğin serveti, Afrika'daki tüm kadınların servetine eşit.

- Mısır piramitlerinin yapıldığı tarihten bu yana her gün 10 bin dolar biriktirildiğinde, elde edilecek birikim dünyanın en zengin 5 kişinin servetinin ancak beşte birine eşit olacaktır.

- Eğer herkesin serveti 100 dolarlık banknotlara çevrilseydi ve onlara bunların üzerine oturmaları söylenseydi, insanlığın büyük bir bölümü neredeyse zemine oturmuş olacaktır. Gelişmiş bir ülkedeki orta sınıfa mensup bir kişi, bir sandalye yüksekliğinde banknotlara oturacaktı. Dünyanın en zengin iki kişisi ise uzaya ulaşan bir banknot yığınına oturmuş olacaktır.

- Dünyada 15 yaş ve üstü kadınların yaptığı karşılığı ödenmeyen, evdeki çocuk ve yaşlıların bakımı, yemek ve ev temizliği gibi işlerin (her gün 12,5 milyar saatlik mesainin) yıllık 10,8 trilyon dolarlık bir değer yarattığı tahmin ediliyor. Kadınların karşılığı ödenmemiş bu emeğinin bir yıllık toplam değeri, teknolojiye dayanan ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi için AR-GE faaliyeti yürüten sektörün büyüklüğünün 3 katına ulaşıyor.

- Dünyanın en zengin %1'lik kesiminin servetine ek binde 5'lik vergi konulduğu takdirde, 10 yıllık dönemde toplanan bu ek vergilerle eğitim, sağlık ve yaşlı bakımı gibi alanlarda 117 milyon kişiye istihdam yaratılması mümkün. Ancak vergi sisteminin adil olmaması, eşitsizliği daha da derinleştiriyor.

- Dünyada servetten alınan vergiler, toplam vergi gelirlerinin sadece %4'ünü oluşturuyor.

Yine çalışmaların gösterdiği bir diğer gerçek, süper zenginlerin vergi yükümlülüklerinin %30'undan kaçındığı ve ödemeleri gereken vergilerinin neredeyse üçte birini ödemediklerini ortaya koyuyor. Şirketlerin ödediği kurumlar vergisi, tüm dünyada hem oransal hem de hacmen düşme eğiliminde bulunuyor. Bu durum, özellikle şirket hisselerini elinde bulunduranlar (kâr payı alanlar) için ciddi bir avantaj oluşturuyor. 2011 ve 2017 yılları arasında G7 ülkelerinde ortalama ücretler %3 oranında artarken, zengin hissedarların aldıkları kâr payı %31 ölçüsünde yükseldi.

- Küresel ölçekte, erkeklerin servetlerinin toplamı kadınlardan %50 daha fazla. Erkekler, hem politik hem de ekonomik gücü elinde bulunduruyor. Dünyada görevdeki bakanların sadece %18'i, parlamento üyelerinin ise %24'ü kadınlardan oluşuyor. Kısacası, cinsiyet eşitsizliği ekonomik eşitsizliğin artışına doping etkisi yapıyor.

- Çalışabilir yaştaki kadınların %42'si, buna karşılık erkeklerin sadece %6'sı, karşılığı ödenmeyen işler yaptıkları için işgücünün dışında yer alıyor. Dünyada tahmini olarak 67 milyon ev işçiliği yapan istihdamın %80'ini kadınlar oluşturuyor. Bu ev işçilerinin, %50'sinin asgari ücret koruması yok. Yani asgari ücretin de altında çalıştırılıyorlar. Yine %50'sinden fazlasının çalışma saatlerinde herhangi bir yasal limit bulunmuyor. %90'ından fazlası kayıtdışı olan bu işçiler, yoğun biçimde çalıştırılarak alabildiğine sömürülüyorlar.

EŞİTSİZLİK VE YOKSULLUĞA KARŞI TEPKİLER BÜYÜYOR

Dünyada eşitsizlik, işsizlik ve yoksulluk had safhaya çıkarken, birçok ülkede emekçiler yaygın protesto gösterileri ile bu gidişata

tepkilerini gösteriyor. Büyük kısmı emeği ile geçinenler olmak üzere dünyada yoksul halkların hak gasplarını hedefleyen sermaye yanlısı politikalara karşı ayağa kalktıkları görülüyor. Bu tepkileri tetikleyen bir başka unsur ise emekçilerin geleceğe ilişkin umutlarını giderek yitirmeleri ve adil bir dünya taleplerinin yükselmesi olarak dikkat çekiyor.

Dünyada sermaye çevrelerinin de takip ettiği bir gösterge olan Edelman Güven Endeksi (Güven Barometresi) verileri, özellikle emekçilerin artan rahatsızlığını ortaya koyuyor. 28 ülkede 34 bin katılımcıyla yapılan araştırmada oluşturulan endeksin 2020 verilerine göre, anketi yanıtlayanların yüzde 56'sı "kapitalizmin mevcut haliyle dünyaya yarardan çok zarar getirdiği" görüşünü ifade ediyor. Çalışanların yüzde 83'ü ise işini kaybetme endişesi içinde olduğunu belirtiyor. Çalışanlar, artan otomasyon, küresel durgunluk ve göç gibi nedenlerin bu endişelerini arttırdığını söylüyor. Yine anketi yanıtlayanların yüzde 66'lık kesimi ise mevcut siyasi liderlerin ülkesinin sorunlarını çözebileceğine güvenmediğini belirtiyor.

ILO'nun yukarıda da değinilen son raporunda, yine ILO'nun hesapladığı Toplumsal Huzursuzluk Endeksi 2009-2019 döneminde endeksin hem küresel düzeyde hem de hesaplandığı 11 bölgeden 7'sinde yükseldiği tespit ediliyor. Bu dönemde, toplumsal tepkilerin, eylem ve grevlerin artış gösterdiği belirtiliyor.

Fransa

Fransa'da 2018 yılında akaryakıt zamlarına ve kötü ekonomik koşullara karşı başlayan eylemler tüm ülkeye yayılmıştı. Aylarca süren eylemler, eylemcilerin giydikleri yüksek görünürlüklü sarı yelek nedeniyle "sarı

yelekliler" eylemleri adını almıştı. Halkın geniş kesimlerinin ve belli bir aşamadan sonra sendikaların da katıldığı bu eylemlerde hükümetin vergi politikalarına da tepki gösteriliyordu. Kitlesele eylemler nedeniyle, hükümet zamları ertelediğini açıkladı. Ayrıca Cumhurbaşkanı Macron asgari ücreti 100 avro arttırma sözü verdi ve hükümet vergi artışlarını askıya aldığını duyurdu. Düşük gelirli emeklilere yansıtacak vergi artışının ise iptal edildiği belirtildi.

Bu eylemler henüz sönümlenmeden Fransa'da bir başka eylem dalgası başladı. Bu kez eylemlerin temel nedeni, hükümetin ilan ettiği emeklilik reformu oldu. Emeklilik yaşının 62'den 64'e çıkarılmasını amaçlayan, farklı statü ve işlerde çalışanlar bazı işçilerin yaptıkları işin niteliği gereği elde ettiği emeklilik hakkı kazanımlarını sıfırlamayı öngören bu reforma emekçiler büyük bir tepki gösterdi. Fransız emekçiler, bu reformla birlikte önerilen sistemde emekli aylıklarının düşeceğini de belirterek yaygın ve kitlesele bir eylemlilik süreci örgütlediler.

Emeklilik reformuna karşı özellikle Aralık 2019'dan itibaren ivmesi artan protesto gösterileri düzenlendi. Fransa'da 5 Aralık'ta emekçiler genel greve gittiler. Bu tarihten itibaren ülkenin birçok kentinde ve farklı işkollarında emekçiler, kapsamı değişen grevlerle hükümete tepkilerini göstermeye devam ediyorlar. Ulaşım, limanlar, rafineriler ve elektrik santralleri gibi stratejik faaliyetlerde aksamalar yaşanıyor. Grev süresince okullarda da dersler işlenmedi ve gençler de greve destek oldular. Fransa'da grev ve eylemler halen devam ediyor.

Fransa'daki grevin 38. gününde hükümet geri adım atmak durumunda kaldı. Grevin 38. günü olan 11 Ocak'ta Başbakan Edouard Philippe emeklilik reformunda, emekli-

lik yaşının 64'e çıkarılması ile ilgili maddeyi iptal ettiklerini açıkladı. Aynı açıklamada, reform paketi ile ilgili bir diyalog sürecinin başlatılacağı ve bu doğrultuda Nisan ayı sonuna kadar sendikaların görüşlerinin alınacağı belirtildi. Reform paketine son halinin ise 2021 yılında verilmesi bekleniyor.

Fransa'da emekçiler, hükümete geri adım atırırız da olsalar, henüz yapılan açıklamalardan yeterince tatmin olmuş değiller ve hükümetin niyetinden şüpheliler. Bu nedenle, bazı sendikalar süreçten çekilse de, yaygın eylemler hâlâ sürdürülüyor.

Şili

Latin Amerika ülkesi Şili'de, Ekim 2019'da metro ücretlerine %4 zam yapılmasına karşı başlatılan eylemler büyük ve kitlesel gösterilere dönüştü. Şili halkını sokaklara döken neden ise yalnızca ulaşım zammı değildi, kötü ekonomik koşullar ve artan eşitsizlik protestoların temel nedeniydi.

Şili'nin giderek yoksullaşan halkının tüm ülkeye yayılan protesto gösterilerine, sendikalar da destek verdiler. 25 Ekim'de Şili'nin başkenti Santiago'da 1 milyona yakın kişinin toplandığı büyük bir eylem gerçekleştirildi. Eylemlerde gençler ve öğrenciler de öne çıktı.

Eylemler devam ederken, bir yandan OHAL ilan edilerek baskı politikaları uygulandı, diğer yandan protestoların baskıyla sönmeyeceği anlaşılınca hükümet ulaşım zammını geri çekmek durumunda kaldı. Ayrıca öğrencilerin eğitim kredi ve faiz ödemeleri iptal edildi.

Ekvador

Ekvador'da Devlet Başkanı Lenin More-

no'nun IMF ile anlaşma imzalaması ve bu anlaşma gereğince kemer sıkma politikaları uygulanacağını duyurulmasının ardından yoğun protesto gösterileri başladı. IMF Anlaşması'nda bazı sübvansiyonların kaldırılması öngörülüyordu. Bu sübvansiyonlardan birisi de petrolde veriliyordu. Sübvansiyonun kaldırılması ile petrole bağlı akaryakıt ürünlerine yüksek bir zam geldi. Litresi 3,7 dolar olan dizel yakıt 8,14 dolara çıktı.

Petrol sübvansiyonu, Ekvador'da önceki halkçı hükümetler döneminde getirilmiş ve yıllardır uygulanıyordu. Sübvansiyonun kaldırılmasıyla akaryakıt fiyatlarının artması, başta gıda olmak üzere halkın tükettiği birçok ürüne ve ulaşım gibi hizmetlere yeni zamlar anlamına geliyordu. Aynı pakette kamu çalışanlarının maaşlarında ve tatil haklarında kısıntı da öngörülmekteydi.

Ekvador'da Ekim ayında yoğunlaşan eylemlerde, hükümet çalışmalarını sürdürdüğü başkenti terk etmek zorunda kaldı. Hükümet başkentin geçici süreliğine Quito'dan Guayaquil'e kaydırıldığı duyuruldu. Nihayetinde Devlet Başkanı Moreno, IMF anlaşmasının gereği olarak uygulanmaya başlanan ekonomik paketi geri çekmek durumunda kaldı.

Diğer ülkeler

Orta Amerika ülkesi Haiti'de 2019 yılının sonbahar aylarında akaryakıt temininde yaşanan sıkıntılar nedeniyle ve yolsuzluklara karşı eylemler gerçekleştirildi. Aylara yayılan kitlesel eylemlerde, sömürüye ve eşitsizliğe karşı bir eksen oluşurken ABD yanlısı hükümetin istifası temel talep oldu. Bilindiği gibi Haiti'de 2018 yılında da benzer nedenlerle eylemler yaşanmış ve o dönem başbakan Jack Guy Lafontant istifa etmek zorunda kalmıştı.

Bir başka Latin Amerika ülkesi **Kolombiya'da** 2019 yılında hükümetin neo-liberal politikalarına karşı ayağa kalktı. Halkın tepkisini çeken bu politikaların arasında, emeklilik yaşının yükseltilmesi ve gençler için asgari ücret kesintileri bulunuyordu. Ülkede sendikaların da destek verdiği bu eylemler çerçevesinde, Kasım sonu Aralık ayı başında arka arkaya 3 genel grev düzenlendi.

Ortadoğu ülkesi **Lübnan'da** 2019 yılının Ekim ayında iletişim ve bazı sosyal medya ağlarına (WhatsApp) getirilen vergiye karşı başlayan eylemler, ülkedeki siyasi krizi derinleştirdi. Bu vergilerle birlikte kemer sıkma uygulamalarına yol açacak liberal reformların gündemde olması halkın bir süredir öfkesini büyütmekteydi. Lübnan'daki protesto gösterileri sonucunda Başbakan Saad el-Hariri 29 Ekim'de istifa etti.

Komşumuz **Irak'ta** Ekim ayının başında yolsuzluk, işsizlik ve kamu hizmetlerinde yaşanan aksaklıklara karşı başlayan eylemler tüm ülkeye yayıldı. Başkent Bağdat başta olmak üzere özellikle güney kentlerinde etkili olan eylemlerle başlayan süreç, ülkeyi bir siyasi krize sürükledi. Eylemler, Irak'ta siyasi bölünme yaratan fayları harekete geçirdi ve bu olaylar sonucunda Başbakan Adil Abdulmehdi 30 Kasım'da istifa etti.

Bir başka komşumuz **İran'da** ise benzin fiyatlarına yapılan zam halkı sokağa döktü. 15 Kasım'daki zam haberinden sonra başta Tahran olmak üzere tüm ülkede kitlesel eylemler başladı. Devletin sübvansese ettiği miktarın (60 Litre) üzerindeki benzin tüketiminin %300 zamlı hale getirilmesine halk tepki gösterdi. Esnafların ve gençlerin destek verdiği eylemlerde güvenlik güçlerinin sert müdahaleleri nedeniyle yüzlerce kişi hayatını kaybetti.

Hindistan'da hükümetin özelleştirme planlarına, kemer sıkma uygulamalarına, taşeron ve geçici işçiliği yaygınlaştırmak istemesine ve sermayedarlardan alınan kurumlar vergisinin düşürülmesine karşı 8 Ocak 2020 tarihinde bir genel grev düzenlendi. Toplamda 250 milyon üyesi bulunan 10 ayrı sendikanın çağrısıyla gerçekleştirilen grev sırasında on milyonlarca emekçi ülkenin çeşitli kentlerinde sokaklara çıktı. Dünya tarihinin en kitlesel grevlerinden birisi olarak kayıtlara geçen eylemde, ulaşım, bankacılık, tekstil, inşaat, kamu, tarım gibi farklı sektörlerde milyonlarca işçi iş bıraktı. Grevde ayrıca, okullar kapalı kaldı, marketlerde kepenkler indi.

Petrol-İş'in 29. Faaliyet Dönemi'nin ilk Genişletilmiş Başkanlar Kurulu, hepimizi derinden üzen bir deprem felaketi ile açılan 2020 yılının başında toplanıyor. 2020 yılında emeğin haklarının tırpanlanmasına dönük çeşitli düzenlemeler yine gündemde olacak. 11. Kalkınma Planı ve Yeni Ekonomik Program'da hükümetin bu niyetleri açıkça ortaya konuyor. Sendikalar ve emekçiler açısından yeni mücadele başlıklarının açılacağı önümüzdeki zorlu günlerde, Petrol-İş'in birlik ve beraberliğini güçlendirmesi son derece önemli olacaktır. Sendikamızın 28. Genel Kurulu'nda ortaya çıkan irade, 70 yıllık sendikal geleneğimizin sürdürülmesi ve Petrol-İş'in emek mücadelesindeki öncü rolünün perçinlenmesi yönünde olmuştur.

TÜRKİYE DEPREM GERÇEĞİYLE YİNE YÜZLEŞTİ

24 Ocak Cuma günü akşam saatlerinde Elazığ'da Sivrice merkezli 6,8 şiddetinde deprem gerçekleşti. 41 vatandaşı kaybettiğimiz depremde hastanelere kaldırılan yaralıların sayısı ise 2 bine yaklaştı. Depremden sonra çöken binalar ve hasarlı binalarla ilgili bilanço ise henüz net değil. Elazığ'da yaşadığımız deprem Türkiye'nin bir kez daha doğal afetlere hazırlıklı olması konusunda önemli bir uyarı oldu.

Türkiye'nin yakın tarihinin en büyük felaketi olarak gösterilen 17 Ağustos Depremi'nin üzerinden 20 yıl geçmesine rağmen, ülkemizde deprem riski bulunan bölgelerde bina güvenliğinden toplanma alanlarına kadar kayda değer bir çalışma yapılmadığı gibi mevcut toplanma alanlarının da ortadan kaldırıldığı görülüyor.

1999 yılındaki 7,4 şiddetindeki depremde resmi raporlara göre 17 bin 840 insan hayatını kaybetmiş, 23 bin 781 kişi yaralanmış ve 505 kişi de sakat kalmıştı. Büyük can ve mal kaybına neden olan depremde 285 bin 211 ev ve 42 bin 902 iş yeri de büyük hasar görmüştü. Üyelerimizin yoğun yaşadığı bir bölgede olan depremde, Petrol-İş üyeleri de olumsuz etkilenmişti.

Halkımız 1999'daki gibi gereken dayanışmayı göstererek bu acıyı da aşmayı bilecektir. Deprem bir doğa olayıdır, ancak depremin bir afete ve felakete dönüşmesi engellenebilir. Devletin depremin olumsuz sonuçlara yol açmaması için daha deprem yaşanmadan yapması gereken görevleri bulunuyor. Bu noktada rant politikalarının bütünüyle terk edilmesi, etkin bir denetim sağlanması, şehir ve yerleşim planlarının deprem riski gözetilerek revize edilmesi, deprem sonrası için uygun toplanma alanlarının oluşturulması gibi önlemlerle depremlere hazırlanmalıdır.

11. KALKINMA PLANI'NA YANSIYANLAR

2019-2023 dönemini kapsayan 11. Kalkınma Planı, Temmuz ayında TBMM'de kabul edildi. Hükümetin ekonomi politikalarında ve uygulamayı hedeflediği yapısal reformlarda genel rotasını ortaya koyan bu belgede, emeği ilgilendiren birçok tedbir ve politika bulunuyor. Esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, kıdem tazminatı reformu, BES ile kıdem tazminatı fonunun entegre edilmesi ve emeklilik sisteminde özelleştirme gibi konularda hedef ve niyetler açıkça ortaya konuyor.

11. Kalkınma Planı'nda emeği doğrudan ilgilendiren başlıklardaki tedbir ve politikalar numaraları ile şöyle:

Kamu Emeklilik Sistemi Dışındaki Sistemlere Teşvik

223.Uzun vadeli tasarruf yapma eğiliminin güçlendirilmesi ve bireylerin emeklilik gelirlerinin artırılması saiki doğrultusunda kamu emeklilik sistemi dışındaki sistemlere katılım teşvik edilecek; bireysel emeklilik sistemi (BES) katılımcı sayısı, sistemde kalış süresi ve fon tutarını artıracak şekilde geliştirilecektir.

BES ve Kıdem Tazminatı Fonu Entegrasyonu

223.3.Bireysel emeklilikteki otomatik katılım sistemi sistemde kalış süresi ve fon tutarını artıracak şekilde yeniden düzenlenecek ve bireysel hesaplara dayalı kurulacak kıdem tazminatı fonu ile entegre edilecektir.

Esnek Çalışma

567.İşgücü piyasasının ihtiyaçlarına yönelik esnek çalışma biçimleri etkinleştirilecek ve konuya ilişkin denetimler artırılabilecektir.

567.2.Kısmi ve esnek çalışanların sosyal güvenceye erişimini artırmak üzere gerekli değişiklikler yapılacaktır.

567.3.Esnek çalışma biçimleri konusunda tüm sosyal taraflara yönelik farkındalık faaliyetleri artırılabilecektir.

Kıdem Tazminatı Reformu

568.Kıdem tazminatı reformu gerçekleştirilecektir.

568.1.Kıdem tazminatı reformu sosyal tarafların mutabakatıyla gerçekleştirilecektir.

Her biri sermayedarların yıllardır istediği konular olan bu başlıklarda gündeme gelmesi

muhtemel düzenlemelere karşı sendikaların mücadeleye hazır olması gerekiyor. Özellikle kamuoyunun da tepkisini daha az çekecek olan esnek çalışma konusunda hükümetten hızlı adımlar gelebilir. Bilindiği gibi bu konuda özellikle sermaye örgütlerinden zaman zaman talepler dillendiriliyor. Esnek ve kısmi çalışma yaygınlaştırılır, geçici iş ilişkisi hakim hale getirilirse, kıdem tazminatı hakkımızın da bir reform yapılmasına gerek kalmadan elimizden alınacağı bilinmelidir.

Nitekim, Ekim ayının başında Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından açıklanan Yeni Ekonomik Program (YEP), Kalkınma Planı'nda belirtilen hangi hedeflerin hükümetin önceliğinde olduğunu gözler önüne seriyor. 2020-2022 yıllarını kapsayan YEP'te kıdem tazminatı reformundan bahsedilmiyor. Buna karşılık, esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması ve BES sisteminin teşvik edilmesi öncelikli hedef olarak konuyor. Emeklilik sisteminde Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi'nin sosyal tarafların mutabakatı ile hayata geçirileceği belirtiliyor. Bu hedef, bir yandan emeklilik haklarımızı tırpanlanırken diğer yandan emeklilik sisteminin özelleştirilmesi için planlar yapıldığını gösteriyor.

Ayrıca YEP'te KİT'lerin kamu maliyesine yüklerini azaltacak şekilde yeniden yapılandırılmaları bir hedef olarak konuyor. Hatırlanacağı üzere TPAO'nun yeniden yapılandırılması çalışmaları saha faaliyetlerinin TPIC'e devredilmesi ile hızlanmıştı. Benzer biçimde BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılması ile ilgili planlar da zaman zaman gündeme geliyor.

28. GENEL KURULUMUZDA BİRLİK-BERABERLİK MESAJI

1950 yılında kurulan sendikamızın 28. Olağan Genel Kurul'u 31 Ağustos-1 Eylül 2019

tarihinde gerçekleştirildi. Petrol-İş'in geleneklerine ve demokratik işleyişine uygun biçimde yapılan Genel Kurul'da, tabanın iradesi doğrultusunda merkezi kurullarda değişiklikler oldu. Gebze Şube Başkanı Süleyman Akyüz Genel Başkanlığa, Kocaeli Şube Genel Başkanı Salih Akduman Genel Sekreterliğe, Bursa Şube Başkanı Erhan Yakışan Genel Mali Sekreterliğe, İstanbul 2 Nolu Şube Başkanı Niyazi Recepkehüda Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreterliğine ve önceki dönem Genel Yönetim Sekreteri olan Ünal Akbulut ise aynı göreve seçildi.

Merkez Denetim Kurulu'na Adem Çokdan (Başkan), Ziya Selvi (Raportör) ve Abdülkadir Eligür (Üye) seçilirken, Merkez Disiplin Kurulu ise Asım Çavuşoğlu (Başkan), Vahap Orhan (Raportör) ve Erdem Üstünce'den (Üye) oluştu.

Genel Kurulumuzda, sendikanın 70 yıllık mücadelesi ve sendikal geleneği hatırlatılırken seçimin ardından birlik ve beraberlik vurgusu yapıldı. Genel Başkanımız Süleyman Akyüz, Genel Kurul ile ilgili yayınladığı açıklamada şu mesajları verdi:

“Sendikamızın 28. Olağan Genel Kurulu'nda, Petrol-İş'in sendikal hareketteki ve emek mücadelesindeki öncü rolünün devamı teyit edilirken, emeğe dönük saldırılar karşısında mücadele ve dayanışmanın yükseltilmesi konusunda kararlılık ortaya konmuştur. Birlik ve beraberliğimiz daha da güçlenmiştir.

Genel Kurul'da ortaya çıkan irade doğrultusunda Petrol-İş, önümüzdeki dönemde emekçilerin haklarının genişletilmesi ve sorunlarının çözümünü için verilecek her türlü mücadelenin içerisinde olacak, bu mücadeleye öncülük edecektir.”

TÜRK-İŞ GENEL KURULU

Petrol-İş'in genel kurulundan kısa bir süre sonra konfederasyonumuz Türk-İş, 5-7 Ara-

lık 2019 tarihinde “Türkiye’de Türk-İş Var” ana sloganı ile 23. Olağan Genel Kurulu’nu yaptı. Tek listeyle gidilen seçimde yönetim değişmedi. Genel Kurul'da Genel Başkanlığa Ergün Atalay (Demiryol-İş), genel sekreterliğe Pevrul Kavlak (Türk Metal), genel mali sekreterliğe Ramazan Açar (Yol-İş), genel eğitim sekreterliğine Nazmi Irgat (TEKSİF) ve genel teşkilatlandırma sekreterliğine Eyüp Alemdar (Koop-İş) yeniden seçildi.

Genel Başkanımız Süleyman Akyüz ise Denetim Kurulu üyeliğine seçildi. Genel Kurul'da yaptığı konuşmada Akyüz, emeğin sorunlarına, emek mücadelesinin ihtiyacı olan dayanışmaya ve Türk-İş'e ilişkin önemli mesajlar verdi:

“Türkiye’de emek güçlerinin bir araya gelmesini istemiyorlar. Bırakın konfederasyonları, sendikaların içerisinde ayrılıklar çıkarılmaya çalışılıyor. 1999 yılında bir araya gelen ve Türk-İş'in de içinde bulunduğu Emek Platformu hatırlanmalıdır. Bu platform mücadelenin merkezi haline gelmişti. Ancak daha sonra konfederasyonları birbirinden ayırdılar ve bugün birlikte hareket edemiyoruz. Buradan bütün işçi konfederasyonlarına sesleniyorum birlikte yürümekten başka yolumuz yoktur.

Ben Türk-İş'in Türkiye'nin lokomotifi olduğunu ve bundan sonra çok daha fazla çalışmamız gerektiğini düşünüyorum. Konfederasyon içindeki sendikalarımıza omuz verilmeli ve tüm sendikaları yaşatmalıyız. Türk-İş'in 23. Genel Kurulu'nda seçtiği temel sloganı dikkat çekici ve oldukça yerinde buluyorum. Bu slogan geçmiş yıllarda çok dillendirilen ve Türk-İş'in toplumsal muhalefetteki ve emeğin haklarının korunması mücadelesindeki yerini işaret eden “Ankara’da Türk-İş var” sözünü anımsatmaktadır. Evet bu ülkede bir zamanlar “Ankara’da Türk-İş var” denilirdi. Gerektiğinde yumruğunu masaya vuran alanları kitlesel bir biçimde dolduran bir Türk-İş vardı.

Böyle bir Türk-İş'e emekçilerin, işçilerin ama daha önce bu vatanın ihtiyacı vardır. Biliyoruz ki emeğin tarafında olan vatanın da tarafındadır. Emek ile vatan birdir, bir bütündür."

44 GÜN SÜREN TRELLEBORG GREVİMİZ

Petrol-İş, 2019 yılının son günlerinde önemli bir mücadeleye imza attı ve 2020 yılına bu mücadelesi sonucu bir kazanımla başladı.

Gebze Organize Sanayi Bölgesinde kurulu bulunan ve Gebze Şubemizin örgütlü olduğu Trelleborg işyerinde, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde uzlaşma sağlanamaması nedeniyle 10 Aralık 2019 tarihinde 326 üyemizle greve çıktık. 44 gün devam eden Trelleborg Grevi, 22 Ocak 2020 tarihinde anlaşma sağlanmasıyla sona erdi. İmzalanan sözleşme ile ücretlerde 1,5 yıllık %34, sosyal haklarda ise ortalama %30 artış sağlandı. Sözleşme, taleplerimize yakın şartlarda imzalandı.

Grev boyunca Petrol-İş'in şubeleri, grevdeki üyelerimizle dayanışma gösterdiler. Ayrıca Gebze Şubemize bağlı diğer işyerlerinde çalışan üyelerimiz de greve başından sonuna kadar destek oldular. Trelleborg Grevi'nde Petrol-İş bir bütün olarak, birlik ve beraberlik içerisinde greve güç verirken, sınıf dayanışması da harekete geçirilebildi. Grevimiz kamuoyunda ses getirdi ve destek buldu.

Tüm bunların sonucunda sendikamız, grev hakkının yasaklar ve grev erteleme kararları ile ortadan kaldırıldığı, grevlerin etkisinin kaybolduğu ortamda, kazanımla sonuçlanan bir grev gerçekleştirmiş oldu.

ASGARİ ÜCRET DEĞİL SEFALET ÜCRETİ

Ülkemizde 9 milyonu aşkın asgari ücretli ve daha altında gelire yaşayan nüfus bulunuyor. Ancak asgari ücretin düzeyi, ücretle çalışan tüm işçileri yakından ilgilendiriyor.

Çünkü asgari ücretteki artış oranı ve belirlenen düzey, o yıl diğer işçilerin ücret artışları için bir gösterge haline geliyor. Dolayısıyla hükümet, işveren ve işçi tarafının yer aldığı asgari ücret tespit çalışmaları, ülkedeki genel ücret düzeyinin ne oranda baskılanacağını doğrudan belirliyor.

Bu nedenle, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun yapısı işverenler açısından sağlam kazığa bağlanmış durumda. Hükümet, işveren ve işçi tarafının 5'er üye ile temsil edildiği bu komisyonda kararlar oy çokluğu ile belirleniyor. Hükümetlerin işverenlerin sözcüsü durumuna geldiği düşünüldüğünde bu komisyondan matematiksel olarak işverenlerin istemediği bir kararın çıkması zaten mümkün değil.

Bu yıl da benzer bir tablo oluştu. 2020 yılı için geçerli olacak asgari ücrete, 2019 yıllık ortalama enflasyonun da altında bir artış yapıldı. Asgari ücret, bekar bir işçi için net 2.324 TL olarak belirlendi. Asgari ücrette 304 TL'ye denk gelen %15 oranında zam yapıldı. Zammın günlüğü, 10 TL'ye geliyor. 2019 yılı ortalama enflasyonu ise %15,2 olarak gerçekleşmişti. Ortalama enflasyon dikkate alındığında asgari ücretli reel kayıp yaşamış oldu. Kısacası asgari ücret, sefalet ücreti seviyesini yine aşamadı.

Üstelik bugün telaffuz edilen asgari ücret rakamına AGİ dahildir. AGİ işverenin cebinden çıkmıyor. Bekar işçi için AGİ hariç, asgari ücretin gerçek düzeyi 2.104 TL'dir. İşverene ayrıca önceki yıllarda verilen asgari ücret desteği sürdürülecek. Bu yıl 75 TL işçi başına teşvik veriliyor. Bu teşvik de, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, yani işçiye ait olan ve işsizlerin yararlanması gereken fondan ödenecek.

4 kişilik ailenin açlık sınırı Ocak 2020 itibarıyla 2.220 TL; yoksulluk sınırı 7.230 TL'dir.

AGİ dahil asgari ücret, açlık sınırının biraz üzerinde bulunuyor, yoksulluk sınırının ise ancak üçte biri kadar bir düzeye ulaşabiliyor. Asgari ücretin bir geçim ücreti olması gerektiği ve belirlenirken işçinin ailesinin de göz önüne alınması gerekliliği yok sayılıyor. Asgari ücretlinin ailesi ile birlikte bu ücretle geçinmesi, Türkiye şartlarında mümkün değil. Hatta, iki asgari ücretlinin bulunduğu dört kişilik bir ailenin bile geçinebilmesi çok zor.

Türk-İş'in komisyona sunduğu 2.578 TL'lik teklifi, asgari ücreti bir geçim ücreti yap-

abilecek düzeyde değildi ancak hükümet ve işverenler açısından makûl ve gerçekleştirilebilir bir öneriydi. Cumhurbaşkanı'dan gelen jest söylemlerine rağmen asgari ücret, yetersiz olduğunu konfederasyonumuzun da tespit ettiği Türk-İş'in sunduğu bu düzeye dahi yaklaşmamıştır. Öte yandan asgari ücretliden, adil olmayan vergi sistemi nedeniyle yine vergi kesilmeye devam edilecektir.

Petrol-İş, asgari ücretin 2.324 TL olarak belirlenmesinden sonra kamuoyuna yönelik olarak bir açıklama yayınlamış ve tespit ve tepkilerini dile getirmiştir:

Asgari Ücrete Cüzi Artış Yapıldı AZAMI SÖMÜRÜYE DEVAM!

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 26 Aralık 2019 tarihinde çalışmalarını tamamlamış ve 2020 yılında geçerli olacak asgari ücret düzeyini, bekar bir işçi için 2.324 TL olarak belirlemiştir. Asgari ücret, sadece 304 TL arttırılmış ve bu artış oransal olarak %15,03 olmuştur.

Asgari ücret artışı, Kasım ayı yıllık ortalama enflasyon artışı olan %15,87'nin dahi altındadır ve ortalama enflasyon oranı dikkate alındığında asgari ücrette reel kayıp oluşmuştur. Ayrıca, IMF tarafından önerilen ücret artışlarında gerçekleşen değil hedef enflasyonun dikkate alınması tavsiyesine uygun hareket edilmiştir. Kamu kesimi sözleşmelerinde olduğu gibi düşük oranlarda zam verilerek, ücretlerin genel seviyesinin baskılanması amaçlanmıştır. Ülkemizde işverenlere teşvik üstüne teşvik verilirken, iş emekçinin ücretine zammın gelince ekonominin şartları ve bütçe koşulları gündeme getirilmektedir.

Asgari ücrette, sermaye çevrelerinin ve işverenlerin dediği olmuştur.

Asgari ücrette konfederasyonumuz Türk-İş'in ve diğer işçi konfederasyonlarının taleplerinin oldukça altında gerçekleştirilen bu yetersiz artışla, milyonlarca emekçinin alım gücü daha da düşecek ve yoksullaşma derinleşecektir.

Düşük artışı kabul etmeyerek masadan ayrılan Türk-İş'in itirazına rağmen hükümet ve işverenlerin oylarıyla asgari ücret bir kez daha sefalet ücreti seviyesinde belirlenmiştir. Ekonomide yanlış politikaların faturası yine emekçilere çıkartılmıştır. Ülkemizde kriz koşulları devam ederken ve yıllardır işçi kesiminin alım gücü düşerken belirlenen bu düzey, asla kabul edilemez.

Asgari ücret tanımı gereği, işçinin insanca yaşaması için emeğinin karşılığı olarak alması gereken gelirdir. Ancak ülkemizde asgari ücret, değil insanca

yaşamak yoksulluk sınırının çok altında bir seviyede belirlenerek bu işlevinin çok uzağındadır. Açlık sınırının biraz üzerinde olan ve 7.045 TL seviyesindeki dört kişilik ailenin yoksulluk sınırının kat be kat altında belirlenen 2020 yılı asgari ücreti, halkımızı açlığa ve yoksulluğa mahkum etmektedir. Asgari ücretin, bir geçim ücreti olarak değerlendirilmemesine ve işçinin ailesi hesaba katılmadan belirlenmesine karşı çıkıyoruz.

ILO normlarına göre işçinin insanca yaşaması için yeterli ücrete sahip olması ilkesi gereğince asgari ücretin bir kontrol ve önlem ücreti olması gerekmektedir. Yani, asgari ücret işçinin insanca yaşaması için yeterli düzeye getirilmeli ve belirlenmesinde işverenlerin işçilik maliyetlerinin düşük tutulması gibi yaklaşımlarla hareket edilmemelidir. Asgari ücretin belirlenmesi sırasında herhangi pazarlığın yapılması ise asgari ücret kavramının içeriğine aykırıdır. Çünkü, bir işçi ve ailesinin ülkenin ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşayabileceği ücret düzeyi bellidir. Asgari ücret belirlenirken bu rakamlar dikkate alınmak durumundadır.

Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 4. maddesinde asgari ücret, "İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücreti ifade eder." şeklinde düzenlenmiştir. Ancak tüm bu yaklaşım ve düzenlemelere aykırı hareket edilmiş, asgari ücret sefalet ücreti düzeyinde belirlenmiştir. Üstelik zaten yetersiz olan asgari ücretten vergi kesilmeye devam edilecektir.

Asgari ücret, milyonlarca emekçiyi doğrudan ilgilendirmektedir. Ancak, sadece asgari ücretlileri değil hayatını emeğiyle kazanan tüm işçileri ve önümüzdeki dönemde bağitlanacak sözleşmeleri de etkileyecektir.

Petrol-İş Sendikası olarak, asgari ücrete günlük 10 TL'ye denk düşen bu cüzi artışı kabul etmiyor, insan onuruna yakışır bir ücret için tüm emekçilerin örgütlenmesi gereğine bir kez daha işaret ediyoruz.

2019 YILINDA HİSSEDİLEN ENFLASYON %15,18

Geçtiğimiz yıl yıllık enflasyon %20,30 olarak gerçekleşmişti. 2019 yılında ise enflasyon

%11,84 oldu. Merkez Bankası, Ekim sonunda yıllık enflasyonu %12 olarak tahmin etmişti. Enflasyon Merkez Bankası tahminlerinin de altında gerçekleşti! Geçen yıl enflasyonun oldukça yüksek seyretmesi ne-

Aralık (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2018	2019	2018	2019
Aylık	-0,40	0,74	-2,22	0,69
Yıllık	20,30	11,84	33,64	7,36
Yıllık Ortalama	16,33	15,18	27,01	17,56

ANA HARCAMA GRUPLARINA GÖRE 2019 YILI ENFLASYONU (%) (2003=100)

Ana harcama grupları	2018		2019	
	Yıllık artış	Yıllık ortalama artış	Yıllık artış	Yıllık ortalama artış
TÜFE	20,30	16,33	11,84	15,18
Gıda ve alkolsüz içecekler	25,11	17,96	10,89	19,54
Alkollü içecekler ve tütün	2,39	1,46	43,12	24,35
Giyim ve ayakkabı	14,83	13,64	4,53	5,61
Konut	23,73	15,80	9,90	13,42
Ev eşyası	31,36	23,64	9,79	19,00
Sağlık	16,70	12,38	13,63	17,12
Ulaştırma	15,97	21,77	12,21	9,80
Haberleşme	9,62	4,57	3,16	6,36
Eğlence ve kültür	20,86	12,94	7,03	14,48
Eğitim	10,19	10,48	14,46	13,53
Lokanta ve oteller	19,81	15,11	13,17	17,55
Çeşitli mal ve hizmetler	28,80	19,87	13,63	22,01

Kaynak: TÜİK

deniyle oluşan baz etkisi ve döviz kurundaki artışın durması, fiyat artışlarını yavaşlattı.

Benzer bir tablo, üretici fiyat endeksinde de görüldü. Yurt İçi ÜFE, 2019'da yıllık %7,36'ya kadar geriledi. Ancak ÜFE'deki düşüşte de baz etkisi önemli oldu. Ancak Ekim ayından itibaren baz etkisi kayboldu, daha önce tek haneye gerileyen yıllık enflasyon yeniden çift hanelere yükseldi.

Enflasyon rakamlarında ortalama verilere bakıldığında, baz etkisi daha net görülebiliyor. Ortalama oranlara göre enflasyonun net biçimde çoğu alt kalem dahil daha yüksek olması baz etkisinin işareti. 12 aylık ortalama fiyat artışı TÜFE'de %15,18, ÜFE'de ise %17,56 olarak gerçekleşti. Halkın asıl hissettiği enflasyon bu oran. Gıda ve alkolsüz içeceklerde ortalama yıllık artışın %20'ye yaklaştığı gözleniyor. Alkollü içecekler ve tütünde ise ortalama artış %24'ün üzerinde bulunuyor. Aynı kalemde bir önceki Aralık ayına göre değişimin ise %43,12 olduğu görülüyor.

Yıllık ortalamaya göre çeşitli mal ve hizmetler %22,01, ev eşyası fiyatları %19, lokanta

ve oteller %17,55, eğlence ve kültür %14,48 ve eğitim %13,53 oranında artış gösterdi.

Önümüzdeki dönemde, ertelenen alkollü içeceklerde fiyat ayarlamasının ilerleyen aylarda yapılacak olması, piyasayı canlı tutmak için kredi genişlemesinin desteklenmesi ve faiz indirimleri nedeniyle enflasyonda hızlı bir düşüş yaşanması beklenmemeli. Öte yandan ekonomide belirsizlikler hâlâ devam ediyor.

HER BEŞ KİŞİDEN BİRİ İŞSİZ

Krizin etkisiyle işsizlik oranlarındaki yüksek seviye devam ediyor. Son açıklanan Ekim ayı işsizlik oranı %13,4 ile bir önceki yılın aynı ayından 1,8 puan daha yüksek gerçekleşti. Resmi rakamlara göre işsizlerin sayısı 4,4 milyona yaklaştı. İşsiz sayısı bir yılda 600 binin üzerinde artış gösterdi.

Tarım dışı işsizlik, bir yılda 2,1 puan artarak %13,6'dan %15,7'ye yükseldi. Genç nüfusta işsizlik oranı ise %25,3 oldu. Yani her dört gençten birisi işsiz durumda. Verilerde dikkat çeken bir diğer durum ise Ekim ayında istihdamın 527 bin kişi azalması, aynı anda

İŞGÜCÜ VE İŞSİZLİK GÖSTERGELERİ						
(bin kişi)	TOPLAM		ERKEK		KADIN	
	Ekim 2018	Ekim 2019	Ekim 2018	Ekim 2019	Ekim 2018	Ekim 2019
İşgücü	32.658	32.740	21.958	21.935	10.700	10.805
İstihdam	28.870	28.343	19.743	19.377	9.127	8.966
İşsiz	3.788	4.396	2.215	2.557	1.573	1.839
İşgücüne Katılım Oranı (%)	53,7	53,0	73,0	71,9	34,8	34,6
İstihdam Oranı (%)	47,5	45,9	65,6	63,5	29,7	28,7
İşsizlik Oranı (%)	11,6	13,4	10,1	11,7	14,7	17,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,6	15,7	11,4	13,2	18,8	21,4
Genç nüfusta işsizlik oranı (%)	22,3	25,3	19,2	21,6	27,9	31,8
İşgücüne Dahil Olmayanlar	28.183	29.016	8.122	8.576	20.061	20.440
Geniş İşsizlik	6.351	7.001	3.253	3.676	3.099	3.324
Geniş (Gerçek) İşsizlik Oranı (%)	18,2	20,0	14,3	16,1	25,6	27,3

Kaynak: TÜİK, Petrol-İş

işgücüne katılım oranının da 0,7 puan azalarak %53'e gerilemesi oldu.

Bunlar resmi rakamlar. İşsizlik göstergelerinde bir de madalyonun diğer yüzü var. TÜİK tarafından yayımlanan göstergelerin dışında işsizlik için daha açıklayıcı bir veri olarak geniş tanımlı işsizlik (gerçek işsizlik oranı) bir alternatif gösterge olarak hesaplanıyor.

İşsizlerin sayısına, iş bulmaktan ümidini kestiği için iş aramayanlar, çalışmaya hazır olup çeşitli nedenlerle iş aramayanlar (işsiz sayılmak için İŞKUR dahil son dört hafta iş arama kanallarından birisine başvurmuş olmak gerekiyor) belli aylarda çalışıp yılın büyük bölümünde işsiz durumda olan mevsimlik işçiler ve daha fazla çalışmak istemesine rağmen haftalık 40 saatin altında çalışanları ifade eden eksik istihdam da dahil edildiğinde (örneğin son bir haftada kişi 1 saat dahi çalışmış olsa işsiz sayılmıyor), geniş (gerçek) işsizlik oranına ulaşıyor.

Bu hesaplama yapıldığında, geniş tanımlı işsizlerin sayısının bir yılda 650 bin kişi artarak 7 milyonun üzerine çıktığı ve gerçek işsizlik oranının %20 olduğu görülüyor. Yani ülkemizde her 5 kişiden birisi işsiz.

Kadınlarda geniş tanımlı işsizlik çok daha yüksek seviyede ve %27,3'e çıkıyor. Kadın-

larda geniş tanımlı işsizlerin sayısı 3,3 milyonu aşıyor.

TÜİK'in açıkladığı işgücü ve işsizlik verileri her geçen gün daha fazla sorgulanıyor. Krizin giderek derinleştiği ve ekonomide güçlü bir toparlanma emaresinin görülmediği bir dönemde işsizliğin daha yüksek oranlarda olması beklenirdi. Açıklanan göstergelerdeki bir husus, Ekim ayında yayımlanan verileri daha fazla tartışma konusu getirdi.

Ekim ayında çalışma çağındaki 15 ve üzeri yaştaki nüfusun yıllık olarak 915 bin kişi arttığı gözleniyor. Aynı dönemde bu nüfusun içerisinde çalışmak isteyenlerin yani işgücüne katılanların sayısı ise sadece 82 bin dolayında arttı. Bu rakamlar şu anlama geliyor; geçtiğimiz bir yılda çalışma çağındaki nüfus 100 artarken bunların yalnızca 9'unun çalışma hayatına girdiği tespit edilebiliyor. Ancak geçtiğimiz yıllarda artan 15 yaş üstü nüfusun %90'ından fazlası işgücüne katıldığı biliniyor. %90'lardan %9'lara düşen bu oranla ilgili TÜİK tarafından kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılmış değil.

Eğer bahsettiğimiz verilerde, önceki yıllara benzer bir eğilim oluşsaydı, işsizlik oranının resmi rakamlara göre %16'ya yakın açıklanması gerekiyordu. Görüldüğü üzere devletin resmi istatistik kurumu olan TÜİK'in yayımladığı verilerde soru işaretleri giderek artıyor.